

## יום הכיפורים – וידוי וסליחה

### רקע ומטרות השיעור

אסתר מאיר –הורוביץ: "בחרתי לעסוק ביום הכיפורים מכיוון שהוא אחד מחגי תשרי שמתייחסים אליהם באופן קבוע בכיתות. תחילת שנה בבית ספר זו הזדמנות טובה לשיעור שעוסק בסליחה ובפתיחת דף חדש. החלטתי לגעת בנושא של 'וידוי'. אני מוצאת שתפילת 'וידוי' יש לה משמעות מרכזית ביום היא מחייבת אותנו לחשבון נפש, לפירוט של החטאים ולקיחת אחריות. אולם תלמידות/ים שלא פוקדות/ים את בית הכנסת לא מכירות/ים את התפילה כלל. לכן בחרתי לחשוף אותן/ם תחילה לתפילה. חשוב לי שהתלמידות/ים ישימו לב שלעיתים אדם מתוודה גם על חטא שלא עשה. אני רואה חשיבות בלהכיר בחטאים של הקהילה שלי וגם לי יש חלק בהם. אם בהעלמת עין/ או בכך שלא יכולתי לתמוך באדם בשעת משבר. יש כאן מחד אחריות אישית אך גם אחריות חברתית/קהילתית. המעבר על החטאים על פי סדר ה- א"ב מחייבת אותנו לדקדק. עם זאת, יש משהו קשה בקריאה של רשימת החטאים הללו, משהו מייאש. איך ניתן לתקן בכלל רשימה ארוכה כל כך של 'כשלונות'? לכן אהבתי מאד את הנוסח של קהילת נאווה תהילה. אדם צריך לדעת למנות גם את החוזקות שלו, להכיר אותם ולהעצים אותם. מקווה שבמהלך שיעור זה התלמידות/ים יתעוררו למחשבה וללקיחת אחריות. חלק גדול מהפעילות בשיעור נעשה באופן אישי או בזוג מתוך הבנה ששיתוף בתכנים אישיים בפורום הכיתתי הוא לא פשוט ויכול לגרום לציניות או לחוסר שיתוף פעולה. העבודה האישית והזוגית תחייב אותם/ן לקחת חלק".

## מהלך השיעור

### פתיחה: כתיבה אישית (5 ד')

נתחיל את השיעור בהשמעת מוסיקה רגועה, נחלק לכל תלמיד/ה דף עם שאלות (מצורף כנספח).  
במליאה נאפשר ל 2-3 תלמידות/ים לשתף לפי רצונן/ם.

### הסבר קצר על 'וידוי': (5 ד')

בתפילת שחרית מדי יום ובתפילת יום הכיפורים, יש תפילה מיוחדת הנקראת 'וידוי' שמונה רשימת חטאים לפי האלפבית. ביום הכיפורים נוספת לה רשימה ארוכה יותר של חטאים, המסודרת אף היא לפי האלפבית ('על חטא שחטאנו לפניך..'). אמנם זוהי רשימה קבועה ולא אישית, וסביר להניח שלא כל המתפללים חטאו בכל העברות, ובכל זאת, נהוג לחזור ולמנות כל חטא וחטא תוך הכאה על החזה מול הלב (מתוך [אפרת אמית ליבוביץ, אתר מדרשת](#))

נשאל: למה לדעתכן/ם חשוב לומר וידוי? מה הערך שעומד מאחורי הוידוי?

### פעילות בזוגות (20 ד')

התלמידות/ים יקראו את הקטעים הבאים, וידונו בשאלות המתייחסות אליהם. הקטעים מצורפים כנספחים. מומלץ לחלק את הקטעים בנפרד ולהקצות זמן עבודה לכל אחד מהם.

קטע 1: [וידוי על פי נוסח ספרד \(קישור לקטע\)](#)

קטע 2: [וידוי שכתבה טליה מיכל, חברת 'קהילת נאווה תהילה' \(קישור לקטע\)](#)

קטע 3: [שנכתב גם הוא על ידי קהילת 'נאווה תהילה' \(קישור לקטע\)](#)

### שיתוף במליאה: (15 דקות)

- דבר אחד שהיה לי מעניין/ משמעותי בשיח בזוגות.

\_\_\_\_\_ אני סולח/ת לעצמי ש

\_\_\_\_\_ אני סולח/ת לעצמי על

\_\_\_\_\_ אני צריכה/ה לסלוח ל

\_\_\_\_\_ אני צריכה/ה להתנצל בפני

\_\_\_\_\_ אני רוצה לחזק ולשמר את התכונות הטובות שבי:



תמונה מתוך [pixabay](https://pixabay.com)

קטע 1: ווידוי על פי נוסח ספרד

אָשְׁמֵנוּ. אָכְלֵנוּ מֵאֲכֻלוֹת אֲסוּרוֹת.  
בִּגְדֵנוּ. בְּטֵלֵנוּ תוֹרְתְךָ.  
גָּזְלֵנוּ. גָּנַבְנוּ. גָּאִינוּ.  
דִּבְרָנוּ דְּפִי וְלִשׁוֹן הָרַע. דִּבְרָנוּ אֶחָד בְּפֹה וְאֶחָד בְּלֵב.  
הֶעָיִנוּ. הִרְהַרְנוּ הִרְהוּרִים רָעִים בַּיּוֹם וּבַאֲנוּ לִיְדֵי טְמֵאת קִרִי בְּלִילָה.  
וְהִרְשַׁעְנוּ. וַיַּעֲדֵנוּ עֲצָמֵנוּ לְדַבֵּר עֲבָרָה.  
זָדְנוּ. זָנִינוּ אַחַר לִבֵּנוּ וְעֵינֵינוּ.  
חִמְסְנוּ. חִמְדְנוּ.  
טִפְלֵנוּ שָׁקֵר וּמְרֻמָּה.  
יַעֲצֵנוּ עֲצוֹת רָעוֹת עַד אֵין חֵקֵר.  
כָּזַבְנוּ. כָּעֲסָנוּ.  
לָצְנוּ. לוֹצְצָנוּ.  
מִרְדְּנוּ. מְרִינוּ דְּבָרֶיךָ.  
מִרְדְּנוּ בְּמַלְכוּת שָׁמַיִם.  
מִרְדְּנוּ בְּמַלְכוּת בֵּית דָּוִד.  
מֵאֲסָנוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וְשִׁלַּשְׁתָּם אֲנַחְנוּ מִבְּקָשִׁים.  
נֵאֲצָנוּ. נֵאֲפָנוּ. נִשְׁבַּעְנוּ לְשׂוֹא וְלִשְׁקֵר. נִדְרָנוּ וְלֹא שִׁלְמָנוּ.  
סָרְרָנוּ. סוֹרְרִים וּמוֹרִים הֵינּוּ.  
עוִינוּ. עֲבָרְנוּ עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה וְעַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה.  
עֲבָרְנוּ עַל כְּרִיתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין.  
עֲבָרְנוּ עַל חֲלוּל הַשֵּׁם.  
פָּשַׁעְנוּ. פָּגַמְנוּ בְּאוֹת בְּרִית קִדְשׁ.  
צָרְרָנוּ. צַעֲרָנוּ אֵב וְאָם.  
קִשִּׁינוּ עֵרֶף. קִלְקַלְנוּ צְנוּרוֹת הַשֶּׁפַע.  
רָשַׁעְנוּ. רָעִים לְשָׁמַיִם וְלִבְרִיּוֹת הֵינּוּ.  
שַׁחַתְנוּ. שָׁקֵרְנוּ.

שחתנו זרע קדש לבטלה ובְּרָאנוּ מִשְׁחִית לְחַבֵּל. גַּם בְּכַנְפֵינוּ נִמְצְאוּ דָם נִפְשׁוֹת אֲבִיוֹנִים נְקִיִּים וְהִנֵּה דָמְעַת הָעֵשׂוּקִים וְאִין לָהֶם מִנְחָם. לְבִי לְבִי עַל חֲלָלֵיהֶם. מְעִי מְעִי עַל הַרוּגֵיהֶם. אוֹי לְרָשָׁע רָע, כִּי גָמוּל יִדְיוֹ יַעֲשֶׂה לוֹ. תַּעֲבֹנוּ. תַּעֲבֹנוּ וְתַעֲתְעֹנוּ.

### ענו על השאלות בעקבות ה'וידוי'

- מה מתוך הוידויים כאן נגע בכן/ם? מה הכעיס אתכן/ם?
- למה לדעתכן/ם צריך לעבור על כל הרשימה, על אף שהיא כוללת חטאים שלא עשיתי?
- האם הקריאה של רשימת החטאים גורמת לכם לרצות לתקן או מייאשת אתכן/ם?

קטע 2: ווידוי שכתבה טליה מיכל, חברת 'קהילת נאווה תהילה'

על חטא שחטאנו לפניך בהתכחשות לחולשותינו, מתוך יצר גאווה;  
על חטא שחטאנו בניצול כוחנו על פני אחרים: אהובים, שותפים, בעלי החיים.  
על חטא שחטאנו לפני כל העולם באטימת ליבינו לעוני, לדיכוי, לשחיתות, למלחמות;  
ועל חטא שחטאנו לפניך בהדחקה והתעלמות מכאבנו שלנו;  
על חטא שחטאנו לפני הורינו בשיפוטיות חסרת חמלה;  
ועל חטא שחטאנו לפניך בביקורת עצמית יתירה ובהלקאה עצמית;  
על חטא שחטאנו לפני אחרים בהתמקדות בטעויותיהם בכדי להרגיש חכמים או צודקים יותר;  
על חטא שחטאנו לפניך בהתכחשות לאור-היקרות המצוי בתוכנו;  
על חטא שחטאנו לפני אהובינו בצמצום גילויי אהבה;  
ועל חטא שחטאנו לפני גופינו שלנו בהזנחה;  
ועל חטא שהרעבנו את נשמתנו ממה שמבקש להזין אותה;  
על חטא שחטאנו בהשאירנו את בעיות העולם מחוץ לתחום השגתנו;  
על חטא שחטאנו בחשיבה על עצמנו ברצינות יתרה;  
על חטא שחטאנו לפניך בהליכה אחר אלילי שוא: כוח צבאי, כסף, מעמד;  
על חטא שחטאנו בתביעת בעלות על האדמה, על ילדינו, על אהוב, על אהובה;  
על חטא שחטאנו לפני עוצמתנו האמיתית בקורבנות לשמה;  
על חטא שחטאנו כלפי אי-מישהו בהאשמה, במקום לקחת אחריות;  
על חטא שחטאנו בהשחתת תנאי החיים על כדור הארץ;  
על חטא שחטאנו לפניך בהאמינו כי אין באפשרותנו לשנות ונותרנו אילמים מול מעשי עוול;  
על חטא שחטאנו לפניך בדוברנו דבר שקר כי פחדנו מתוצאות חשיפת האמת;  
על חטא שחטאנו לפניך כשהאמנו לפחדינו וסירבנו לתת אמון;  
על חטא שחטאנו לפניך כשסירבנו להתעורר, ללמוד מטעויות, להשתנות;  
על חטא שחטאנו לפניך כשהתבלבלנו בין משימות הכרחיות לקיומנו לבין משמעות חיינו;  
על חטא שחטאנו לפניך בשכחת הסיבה והתכלית לבואנו לעולם;  
ועל כולם אלוה סליחות סלח לנו, מחל לנו, כפר לנו.

ענו על השאלות בעקבות ה'וידוי'

- מה מתוך הוידויים כאן נגע בכן/ם? מה הכעיס אתכן/ם? מדוע?
- במה שונה רשימה זו מהרשימה הקודמת?

קטע 3: שנכתב גם הוא על ידי קהילת 'נאוה תהילה'

<sup>1</sup>אָהבֵנוּ. בְּרַכְנוּ. גְּמַלְנוּ חֶסֶד. דְּרָשְׁנוּ אֱלֹהִים.  
הִשְׁתַּאֲבֵנוּ. וְהִקְשַׁבְנוּ. זָכְרְנוּ טוֹב. חִיבְקֵנוּ. טַפְלֵנוּ. יִרְאֵנוּ חֶטָּא .  
כְּבִשְׁנוּ יֵצֶר . לְמַדְנוּ מִטְעוּיֹת. מְחַלְנוּ. נוֹלְדְנוּ. סַעֲדְנוּ. עֲזַרְנוּ. פְּתַחְנוּ דָלֶת.  
צַחֲקֵנוּ. קִרְבָנוּ. רְקַדְנוּ. שְׁמַרְנוּ תוֹרָה. תִּמְכְנוּ.

ענו על השאלות בעקבות ה'וידוי'

- למה לדעתכם חשוב לומר וידוי על החוזקות שלנו?
- שתפו מהן החוזקות שלכם?

**[באתר החדש של עמותת קדמה](#), תוכלו/י למצוא עוד עשרות מערכים, טקסטים וחומרים נוספים במגוון נושאים המתאימים למקצועות לימוד שונים: חגים וימים מיוחדים בלוח השנה, זהויות בחברה הישראלית, פתרון סכסוכים בכיתה, אסיפת הורים, בריונות ברשת ועוד ועוד.**  
**[לאתר עמותת קדמה](#)**

<sup>1</sup> עמותה להתחדשות יהודית